

Sprachen Nordeuropas
und des Baltikums

Luento 6. TUTKIJAN/ ASIANTUNTIAN ROOLI KIELIYHTEISÖSSÄ - JOHDANTO PROJEKTITEHTÄVÄÄN

KARJALAN KIELI SUOMESSA

29.9.2015 – 2.10.2015, Itä-Suomen yliopisto

Anneli Sarhimaa, Johannes Gutenberg Universität Mainz (sarhimaa@uni-mainz.de)

Kielen asiantuntijan ja kieltä puhuvan yhteisön välinen vuorovaikutussuhde on yksi kielisosiologian kulmakivistä

- Asiantuntijalla (usein tutkija, heistä monet sosiolingvistejä) on kaksoisrooli yhteisöstä tietävänä mutta usein ulkopuolisena.
- Useimmille kielisosiologille osallistuminen kieliyhteisön elämään on olennainen osa työtä:
 - Vuorovaikutus on erottamaton osa itse alan luonnetta
 - Asiantuntijan tietämys on peräisin kieliyhteisöltä
 - Kieliyhteisön jäsenet antavat: aikaa, ”äänensä”, ajatuksiaan, mahdollisuuden kurkistaa toiveisiinsa ja pelkoihinsa
 - Asiantuntija/tutkija saa kielellistä, sosiolingvististä, sosiologista ym. tietoa, jota käyttää oppiarvon hankkimiseen ja uralla etenemiseen
 - ... ja hän on siksi yhteisölle velkaa
 - Asiantuntija/tutkija saa usein pääsyn yhteisöön ”ystävän ystävänä”
 - ... ja ystävyys velvoittaa vastavuoroiseen ystävän käyttäytymiseen
- Osallistuminen on useimmille myös enemmän kuin työtä: idealisti haluaa kantaa kortensa kekoon yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden puolesta.

- Asiantuntijan/tutkijan kaksoisrooliin ”ulkojäsenenä” liittyy erilaisia eettisiä kysymyksiä:
 - kuinka syväälle yhteisön sisään pitää ja saa mennä?
 - missä määrin asiantuntijan/tutkijan on asiallista osallistua esim. keskusteluihin, jotka koskevat kieleen liittyviä yhteisön sisäisiä asioita tai toimia?
 - millaisia konkreettisia muotoja asiantuntijan/tutkijan osallisuus saa/voi ottaa?

Yhteisön elämään osallistumisen muotoja on erilaisia

A) „Eettinen“ osallisuus (engl. ethical involvement)

- Yhteiskunnallisen aktivismin miedoin muoto; ehdoton vähimmäisvaatimus kaikessa kielisosiologisessa ja sosiolingvistisessä tutkimuksessa
- Tarkoittaa
 - yhteisön jäsenten yksityisyyden kunnioittamista ja suojaamista
 - sen varmistamista, ettei asiantuntijan/tutkijan toiminnasta voi seurata kenellekään hankaluuksia tai jopa vaaraa
 - yhteisön jäsenten vaivannäön korvaamista
- Miten?
 - yksityisyydensuojasopimus (noudattaa maan lainsäädäntöä ja informoi yhteisön jäseniä heidän oikeuksistaan esim. tutkimukseen osallistujina)
 - velvoittaa kaiken kieliyhteisöä koskevan aineiston anonymisointiin
 - Esim. maksamalla matkakorvauksia, tarjoamalla virvokkeita haastattelutilanteissa ja aterian, jos osallistujien aikaa kuluu paljon, yms.

Declaration of Consent

I hereby declare consent to participate in the survey within the framework of the research project

“ELDIA – European Language Diversity for All”

I agree with the designated handling of my personal data.

I received the information brochure of the project and took note of it. My additional questions concerning the research project and the protection of my personal data have been answered. I am informed that the participation on this project is optional and there will be no disadvantages in case of non-participation.

Data protection must be guaranteed according to the attached “Privacy Statement”. This declaration of consent shall be destroyed upon completion of the research project (approximately 2013).

I hereby declare consent to get contacted anew for a focus group interview. Yes [] No []

.....

Place, Date

.....

Signature

Privacy Statement

ELDIA is an interdisciplinary research consortium, financed by the 7th Framework Programme of the European Commission, with participants from eight European universities. More information about the project can be found in the attached brochure and on the project website www.eldia-project.org. ELDIA gathers information about the use of languages among 12 speaker communities by the means of questionnaires and interviews. In its research, ELDIA is committed to the principles of good scientific practice, data protection and protection of the private sphere of the informants, as required by national laws and by the conditions set by the European Commission.

Head of the research project is Univ.-Prof. Dr. Anneli Sarhima. The collected data will be stored at the University of Mainz, and it will only be accessible for researchers who commit themselves to the principles of good scientific practice and data protection. ***In no case*** will it be made available for commercial, political or other non-scientific purposes.

Personal data (data identifying individual persons, for instance, names and addresses) will never be transferred to third persons, unless you give your consent to the transfer of data in a separate statement. Personal data will be stored separately from other data as soon as the research purpose allows. The datasets with the names and addresses of informants will be destroyed as soon as they are not needed for carrying out the research project. This will be the case by the end of the year 2013 at the latest.

The participation on this project is voluntary and there will be no disadvantages in case of non-participation. You have the right to withdraw your consent at any time, object to further processing and demand the erasure of your personal data.

.....

Place, Date

.....

Signature

B) Kieliyhteisön asiaa ajava osallisuus (engl.advocacy involvement)

- 1) Pyrkimys etsiä tapoja työskennellä **yhteisön hyväksi** pelkän yhteisön tutkimisen lisäksi
- 2) Aktiivinen työskentely **yhdessä yhteisön jäsenten kanssa** kieliyhteisön ja sen kielen voimaannuttamiseksi yhteiskunnassa

Nimenomaan tästä on kyse projektitehtävässä.

Yhteisön hyväksi työskenteleminen: Labovin periaatteet koskien sociolingvistin osallisuutta tutkimassaan kieliyhteisössä (engl. principles for sociolinguists' community involvement)

- 1. Väärinkäsitysten ja virheiden korjaamisen periaate:** (engl. Principle of Error Correction): “A scientist who becomes aware of a widespread idea or social practice with important consequences that is invalidated by his own data is obligated to bring this error to the attention of the widest possible audience (Labov 1982: 172).
- 2. “Velanmaksun” periaate** (engl. Principle of the Debt Incurred) “An investigator who has obtained data from members of a speech community has an obligation to use the knowledge based on that data for the benefit of the community, when it has need of it (Labov 1982: 173).

Joshua Fishman

(18.7.1926 – 1.3.2015)

- Amerikkalainen kielitieteilijä, yksi kielisosiologian perustajista
- Julkaisi yli tuhat artikkelia ja monografiaa monikielisydestä, kaksikielisestä ja vähemmistökielisestä koulutuksesta, jiddishin historiasta ja sosiologiasta, kielsingunnittelusta, kienvaihdon kääntämisestä, kielen voimaantumisesta, kielestä ja nationalismista, kielestä ja uskonnosta, kielestä ja etnisyydestä, ym.
- Kirjasarjan Contributions to the Sociology of Language ja julkaisusarjan International Journal of the Sociology of Language perustaja ja pitkäaikainen päätoimittaja
- **VÄHEMMISTÖKIELTEN ELVYTTÄMINEN**

Isä “Shiklille”:

**“What did you do for
Yiddish today?”**

Fishmanin periaatteet asiantuntijan/tutkijan roolia koskien:

1. Asiantuntijan/tutkijan on samastuttava tutkimansa kieliyhteisöön:

„Without adequately taking into consideration the „insider“ views, convictions and interpretations, no full or richly nuanced understanding of the behaviors being researched is possible“ (Fishman 1999: 160).

2. Asiantuntijan/tutkijan on asetuttava kieliyhteisön puolelle ja ajettava sen asiaa yhteiskunnassa:

„I have written this book because I want to bring this view, and the data and reasoning on which it is based, to teachers, teacher-trainees, educational administrators, a wide variety of other educational specialists and educationally concerned laymen. [---]

I hope I will be pardoned for feeling depl and for communicating feelings and values in addition to information and conclusions. I believe it is my duty as an empirical researcher to do the former as well as the latter because bilingual education urgently requires not only attention and understanding but also sympathy, assistance and dedication.“ (Fishman 1976: viii.)

3. Asiantuntijan/tutkijan on työskenneltävä yhdessä kieliyhteisön kanssa konsulttina ja aktivistina:

„Most social scientists feel more comfortable with **diagnosis** (study design, instrument construction, data collection, data analysis, data interpretation) than with **therapy** (recommendations for action, planning action, involvement with action-oriented branches of government or segments of the community) [---] Although it is frequently admitted that applied settings can provide powerful stimulation for theoretical developments, **the leap from the role of scholar to that of consultant or activist is still rarely attempted** among behavioral scientists.“ (Fishman 1972a: 16,17).

Meistä jokaisen velvollisuus on siis karjalan kielen asiantuntijana

- oikaista karjalan kielestä ja karjalankielisistä mitä erilaisimmissa yhteyksissä esitettävää ja yhteiskunnassa useinkin totuudeksi ymmärrettyä virheellistä tietoa
- ... ja jakaa oikeaa tietoa
- korvata kieliyhteisön jäsenille heidän meille eri muodoissa antamansa apu
- tiedostaa yhteenkuuluvuutemme karjalankielisen yhteisön kanssa ja oppia tuntemaan se kaikissa suhteissa mahdollisimman hyvin
- asettua aina karjalankielisen kieliyhteisön puolelle ja ajaa sen asiaa yhteiskunnassa mm. informoimalla erilaisia intressiryhmiä
- työskennellä omien tietojemme, taitojemme ja kiinnostuksen kohteidemme pohjalta yhdessä karjalankielisen yhteisön kanssa sekä neuvonantajan että kieliaktivistin ominaisuudessa.